

הַלְבוּת פֶּסַח סִימָן תמו

ביאורים ומוספים

דסכניא, מ"מ אין דינו כ'חלתית' לענין שהוא משביח דבר פגום [ראה שו"ע יו"ד (סי' צו ס"א), שהביא שתי דעות בנדון זה, ושיש סוברים שהוא אף משביח דבר פגום], וכיון שכן יש להקל ולסמוך על דעת השאילתות הסובר שחמץ בפסח שיה לשאר איסורים ובטל בששים, שכאשר יש צדדים נוספים להקל סומכים על דעת השאילתות [ראה משנ"ב לעיל (ס"ק ב)].

[משנ"ב שם]

אָבֵל פְּתוּחַ הַפֶּסַח אֵינוֹ מוֹעִיל הַדָּחָה אֶלָּא קְלִיפָה⁸⁰.

80) והחז"א כתב (שם) שאף בתוך הפסח די בהדחה, שכן חמץ הוא דבר 'כחוש', ואין דבר כחוש הבלוע בחתיכה יוצא לחתיכה אחרת בלא רטוב, ולפיכך טעם החמץ הבלוע בשום אינו יוצא ממנו ונבלע בבשר בלא רטוב.

[שעה"צ ס"ק סח]

דלא כמשקעות הפגן אברהם הקאי דוקא לענין מעורבות⁸¹.

81) כלומר, מדברי המג"א (ס"ק ב) משמע שמה שכתב הרמ"א 'שבדיעבד אין להחמיר', אין כוונתו שאם אחד מהדברים שנהגו להחמיר התבשל הוא עצמו מותר באכילה, אלא סונתו היא שאם הוא התערב בדבר אחר התערובת מותרת באכילה.

[משנ"ב ס"ק נה]

אָבֵל כְּהִנְעָה פְּתוּחָה⁸².

82) ובטעם הדבר כתב החז"א (א"ח סי' קיט ס"ק יב), שהסיבה שנהגים איסור בדברים אלו אינו מן הדין, אלא מנהג קדושה, ונהגו כן לענין אכילה, אבל לא לענין שהייה והנאה.

[ביה"ל ד"ה אסור]

דַּרְדַּר לַקֶּפֶץ וְכוּ', עֵין שַׁם⁸³.

83) שכתב בשם שו"ת מהרי"ט (ח"ב א"ח סי' א) שדרם היה במשך כל ימות השנה לקבץ את השומן שהצטבר מן התבשילים ולשמור אותו לימות החורף לשם טיגון וכדו', ופעמים שאחר הטיגון היה נשאר שומן במחבת והיו מחזירים אותו לשאר השומן לשם שימוש חוזר.

[ביה"ל שם]

אָבֵל כְּשֶׁאֵרֵי דְרָרִים פְּתוּחָה לֹא הִזְכִּיר הַרְמ"א רַק הִשָּׁשׁ הַקְלִיטָמִין⁸⁴.

84) והחז"א כתב (א"ח סי' קיט ס"ק י), שלא רק בשומן הששו לפירורי לחם אלא אף בשאר דברים שהתבשלו, והטעם שהחמירו בדברים שהתבשלו יותר מבגבינות ובשאר דברים שנמלחו, הוא משום שעל ידי הבישול מתפשט טעם פירורי החמץ בכלו, אבל על ידי מליחה הטעם מתפשט רק בכדי קליפה.

[משנ"ב ס"ק נב]

שָׁמָא יֵשׁ קֶצֶת פִּירוּרֵי פְּתוּחָה⁷⁵.

75) והחז"א כתב (א"ח סי' קיט ס"ק י) שלבאורה ראוי היה להתיר את הגבינה אף בלי הדחה, שהרי בדיעבד כתב הרמ"א שיש להתיר, וכיון שלא ניתן להדיח את פנים הגבינה, הרי זה כדיעבד. וכתב שאולי סובר המשנ"ב שהואיל וניתן להשהות את הגבינה עד לאחר הפסח אין זה נדון כדיעבד [וכפי שמבואר במשנ"ב להלן (ס"ק נד) שבמקום שאפשר לקיימם עד אחרי פסח, אין זה נדון כדיעבד]. ולמעשה כתב החז"א, שלצורך יום טוב יש להתיר.

[משנ"ב ס"ק נד]

הַכְרִיעַבְד אֵין לְהַתְּמִיר⁷⁶.

76) ובטעם הדבר כתב החז"א (א"ח סי' קיט ס"ק י), הואיל והטעם שצריך להדיח הוא משום שחוששים שמא היו פירורי חמץ מעורבים במלח, ומעיקר הדין היה לנו להעמיד את המלח על חזקתו, ולא לחשוש שהתערבו בו פירורי חמץ, לפיכך בדיעבד אין להחמיר.

[משנ"ב שם]

פִּינֵן שְׁהוּא רַק תְּשֵׁשׁ סַפֵּק מְשֻׁהוּ דְרַבְּנָנָן⁷⁷.

77) כלומר, שאפשר שלא נדבק בהם פירורי חמץ כלל, אכן, אם נתערב דבר מה בתוך מאכל, וספק אם הוא חמץ או לא, דעת הגר"י קרליץ (חוט שני פסח פ"ז ס"ק ד) שאין אומרים ספק משהו לקולא, ויש לאסור את התערובת אפילו בדיעבד [שהספק הוא על הדבר שנפל אם הוא חמץ אם לא, והרי הוא אסור משום שספק דאורייתא לחומרא, וממילא אסור תערובתו במשהו, מה שאין כן כשאין יודעים אם נתערב החמץ, הרי זה ספק איסור משהו, ומותר שספק דרבנן לקולא].

[משנ"ב שם]

שְׁתַּרְי נְחַפֵּךְ בְּסַפִּין שֶׁל חֲמִץ⁷⁸.

78) וכתב החז"א (שם ס"ק יא) שהיית דוקא בסכין שהשתמשו בו בחמץ בכלי ראשון, אבל אם השתמשו בו רק בחמץ בכלי שני אין לאסור, שכן אף לפי הדעה המובאת ברמ"א לעיל (ס"ג) שבפסח יש להחמיר ולדון את כלי שני כמפליט ומבליע, היית דוקא כשהשתמשו בו בפסח עצמו, אבל אם השתמשו בו בכלי שני קודם הפסח, המיקל לא הפסיד.

[משנ"ב שם]

אם הָיָה הַסַּכִּין מְקַנָּח וְאֵינוֹ בֵּן יוֹמָיו⁷⁹.

79) והטעם להקל באופן זה, כתב החז"א (שם) שכן יש סוברים שאף על פי ששום דינו כדבר חרוף לענין שהוא מפליט בדוחקא

הלכות פסח סימן תמו

ויש שוק כל שעה יסמיג הזנות מימינו פרק א. (נט) * וכן כל דבר *שפכשלים בכלי-הטמין, כגון זין מבשל (ס) או מרקחת וכדומה, אסור בפסח, (סא) *אכל ביום-טוב האחרון (סב) יש כל השנה, ואם יש לספק

באר היטב

שפכשלים ודשןף אסור דהוא דבר חזק וחרף וא"כ לא מהני מה שאנו בני, ועל סימן חמב סי"א. מרקחת שהוא דבר קיוהא וחרף וזה אסור אפלו בשאר אסורים אפלו אינם בני, ע"כ יש להקמיר בו אפלו ביו"ט אחרון, ט"ז: (כה) משהו.

(נד) להקל בו. משום דהוי ג"ס פרי ג"ס דהתרא, ועוד, דביו"ט אחרון אסורין סתם כלי אינו בני. ומה"ש יש מקלין לשתות העמיד של כל השנה, אבל אם יש לספק שהתמצוה בשמרישקר אסור, וכ"ש במקומות שפכשלים איתו כל השנה בורות

משנה ברורה

עקשו: כרי לי שלא הנה הכלי כן-יומו מכלי-צת הטמין, וגם כרי לי שלא נתערב פרוח חמץ בתוף השמן, (עו) מפל מקום אסור, בין דבצת הסכת השמן לא הנה לשם פסח, אמרין מלתא דלא במיא צלה דאגש לאו אדעתיה⁸⁵. אכן אם בשלו אותו מתחלה לשם פסח אלא שהנה הכלי אינו כן-יומו, מטר לאכלו בפסח, (עו) ובלבד שיצרה אותו קדם פסח לכלי-פסח. (עט) ומפל מקום לבקחלה אין להחמיר השמן בכלי-טמין. אפלו אם ידוע לו שהוא אינו כן-יומו: (נט) וכן כל דבר וכו'. רוצה לומר, אפלו נעשה הכל קדם פסח⁸⁷. והכל דינו כפזר לציל לעגן שמן: (ס) או מרקחת וכדומה. הנה מדברי הט"ו משמע דמרקחת, בין שהוא דבר קיוהא וחרף, אפלו ידוע שלא הנה הכלי כן-יומו מכלי-צת טמין, אסור, משום דחרופה משגי לה לשבח, וצ"ל כן אפלו ביום-טוב אחרון אסור; אבל כהה (טט) אחרונים השיגו עליו, דאפלו המרקחת הוא מדברים חריפים כגון צנן וכהאי גונא, בין דמטגנין אותן בדבש בטל חורפיהו. דהבו האחרונים: אם דרך בני אותו מקום לבשל מרקחת בכלים מזדדים וגם כף מזדד לנער בו, הוי כאומר (פ) 'כרי לי. עוד כתבו, דאם בפשעת הספקה מכון עצמו בשביל אינה דבר להטיבו בכלי חדש דוקא, אף שלא הטיבו לשם פסח, מהני: (סא) אכל ביום-טוב האחרון וכו'. הטעם, דכיון שהוא מדבגין, אמרין בה 'סתם פלים אינם כן-יומן כמו בשאר אסורין, וגם לא חשיבין בה לפוריים. ועין (פא) באחרונים

באר הלקב

בסעף-קטן לג משמע דאינו מסלק בזה. וצ"ל ששלקן-צורה הנר"ו אות מו, וצריך ציון: * וכן כל דבר וכו'. דע, דיש מן הפוסקים שסוברים דדוקא לעגן שפן, שהסתבת שפתיכין בו דרבו להשתמש בו פמיר, וכן כהאי גונא לעגן דנרות שמשפלין בהן תדיר, מסתמא היא בתי-יומא עד שישנוד לך שאינה פת יומא, אבל בשאר כלים אמרין מסתמא אינה בתי-יומא (נהא דעת הפתח"ר, והסקים עמו הנפסת הגדולה וכן הפ"י תנ"ש), ומפל מקום מתימת השלמת-צורה והאחרונים משמע דמשום חמרא חמץ מחמירין בכל גונא. והנה לעגן חערובות, דעת המגן-אברהם בסעף-קטן כו להקל בין ושאר דברים חוץ משמן מפני שאין דרך להתערב בהן פרוחין אף אם נתערבו בפחות מששים⁸⁸. ודעת הח"ד יצלב בסעף-קטן לב משמע דבכל הדברים אין להקל אלא במקום הפסד מובה. ונראה דיש לקמף להקל אדעת גנן-אברהם, שאמר דדעת מהר"ט וסיעתו להקל בסתם פלים אפלו שלא בתערובות וכו', וכן פשמן יש לסתף אדעת חק-יצחק להקל במקום הפסד מובה, שפשה אחרונים העתיקו דבריו להלכה (הגרי"ו ומגן-אלף ומקורותיהם), וגם בסעף-קטן א"א דעקר דין הוא חמרא, עין שם: * שפכשלים בכלי-טמין וכו'. עין בתי-מאיר שהאריך בזה וכתב דרוצה לומר בידוע על-כל-פנים שנתבשל, אף שפסק אם הנה כלי-חמץ. מתוקנן כל הכלים סתמא בשל חמץ, אם לא בידוע שיש להם כלים מיוחדים, אבל אם ספק אם נתבשל כלל בכלי. כמו העשב שקורין טהעצי, אינו ידוע טה חוש אסור יש בו? ושמצתי אוקרים הטעם, שמא הוא מזיק, מה שדבר נחלט עליו וחתין ונתבשל, אבל בזה שזכים שני הטעמים של רבנו הם (המחבא בבית-יוסף), דמתי יתיי' להחמיר אסור, וגם דטעמין לה קלה שתא וכו'. ובה אין חוש ששעשה הדין בפסח, ומשהו אית פה, שפתי מארץ מרסק בא⁸⁴, ומדוע לא נימא כל דבריו מרבא פרש"ט⁸⁶, עין שם שהאריך⁸⁹ וסיים: לעצמות דעמי אינו אלא מדברים המהרים ואחרים נהגו בהן אסור בטענת: * אכל ביום-טוב האחרון

שכתבו, (פג) דאם ידעין שהם כן-יומן אין להקל אפלו ביום-טוב אחרון: (סב) יש להקל. הינו נענשה הכל קדם הפסח, אבל בפסח, אפלו אם ידוע שאינו כן-יומו אסור לאכל אף ביום-טוב אחרון, כדמוכח בסימן תסו סעף י' ב"ט וחק-יצחק, עין שם⁹⁰: (סג) בו, ומהאי טעמא (פג) יש מקלין לשתות בו מידבש של כל השנה, ואם יש לספק שפוא התמצוה בשמרישקר אסור. ועין לעיל בסימן תמב סעף-קטן כה מה שכתבנו בזה⁹¹. ודוקא במקום שדרך להצמיד בשמרים חשיבין לזה, ואם צשאוהו בורות שפכשלים בו יד-שרף, (פד) אסור בכל גוני⁹², והינו אפלו שזה פמה פעמים שפשלו בו שאר דברים בינתיים, אסור. ועין לקמן סימן תנא במשנה ברורה סעף-קטן קכ [אינה אפן להקל שירו לפסח] ובסעף כב בבאר הלקב דבור הפתחיל יובית דרסת: (סד) משהו מדברים אלו. וכמה (פה) אחרונים הסכימו, דבמקום הפסד מובה יש להקל אפלו אם נתערב הרבה שאין ששים כנגדו, (פי) ויש מקלין בכל הדברים שאין לחש לפוריים [דהינו חוץ משמן], אפלו שלא במקום הפסד מובה: (סה) שאין להחמיר לאסר התערובות. תדא, דיש פוסקים שסוברים הפליטת פלים, דהוי נותן-טעם פר נותן-טעם [שהחמין נתן טעם בהכלי והכלי נתן בשמן והכל], אסר קדם הפסח; ועוד, דאיכא לספוקי שפוא לא הנה הכלי כן-יומו, וקדם הפסח לכלי עלמא שרי

שער הציון

(עו) מגן-אברהם ושי"א. ועין באלה רבה דבמקום הפסד מובה יש לקמן באומר כרי לי, וספרי-מגדים כמב דאין לסתף רק לעגן שנהה הכלי אינו כן-יומו, אבל לעגן שלא נתערב פרוח חמץ אין לסתף מה שאומר אסור כרי לי. ונראה דבאפן זה דהוא משום פרוח לחוד, יכול לסגן השמן קדם הפסח ומהני. כמו שקטב הח"ק יצלב בסעף-קטן לג: (עו) באר היטב ושי"א. וכתב הפרי-מגדים דבדיעבד אינו אסור אף אם צרו לכלי-חמץ אם נקרא השמן, וכן דעת השלחן-שלמה דכבוש לא אמרין כי אם בלח ולא כנגרש⁸⁶: (עג) שצריך-חשוקה בשם בית, וכן כמב הפרי-מגדים: (עט) פרי-מגדים ומקורותיהם והתמיר-משה [עין שם בהמיר-משה שקטב דאילו הט"ו מורי שפשו בו הרבה תבלין בלי-פך שאין הרבה יכול לבשל חריפותם, אבל סתם מרקחת אינו חרף] ומת"א, אכן התייארם פתב לבסוף, דלפי מהכנה שפכשלים תחלה הדברים חריפים עם פים ואחר-כך שופכין המים ומכשילין אותן בדבש, אם-כן יש לומר דבמים אינו מחמיק, עד כאן לשונו. וגם זה לא נהדא, דהא בענין שאינה פלו דבר חרף או רבו, פמבאר ביהודה-דעה סימן צה, ובבאר יתר תורות-שפוא קלל סא את לט כגונות-יצלב שם, דהיא דאיכא בקדורה רב ממים ושאר דברים שאינם חריפים, מבטלים לה חריפותו. וכן מבאר ביוה"דעה סימן קיד בש"ף סעף-קטן יג, עין שם: (פ) וכו' זה עדיף משאר בני דאיתא לעיל דלא מהתימין לה: (פא) אלה רבה פרי-מגדים ומת"א, דמשמע ג"ס כרי בר ג"ט בלבד אין להחמיר, משום דחמץ שמו עליו וקני כג"ט בר ג"ט דאסורא⁸⁸. ומדברי הגרי"א בבארו לכאורה משמע דאפלו כן-יומו מתיר השלחן-צורה ביום-טוב אחרון, משום דעקר דין נקרא חמץ שנבלע קדם הפסח, הסמא בלע⁸⁹: (פב) ועין בספרי-מגדים דדוקא בנתבשל בכלים שדרך להשתמש בהן חמץ בשפע גון מחבת וקדורות שפכשלים בהן מינו קמחין, ואם-כן אין ששים נדר תבליע בו, אבל בכלים שידוע כדבאי שבלעו רק מצט חמץ וידוע שיש ששים נדרו ונתבשל קדם פסח, פנדא קמא לן דאינו חוזר ונעור: (פג) ט"ז ושי"א: (פד) ט"ז ושי"א: (פה) חק-יצחק והפ"י ומגן-אלף. ואף והמגן-אברהם משמע שצריך להחמיר בשפן, יש לסתף להקל כמו שכתבנו בבאר הלקב: (פא) גנן-אברהם. ועין בבאר הלקב דיש לסתף על זה:

(* ומפל מקום, במקום שמצוי למטר טהעע מונה מבשל, נראה דיש לזהר בזה.

הַלְבוּת פֶּסַח סִימָן תְּמוּ

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק נח]

אֶמְרֵנָּה מְלֵקָה דְּלֵא רְמִיָּא עֲלֵהּ הָאֵנֶשׁ לֵא רְמִיָּא אֲדַעְתָּהּ⁽⁸⁶⁾.

(86) ומבואר מדבריו שבחמץ אף באיסור משהו שהוא מדרבנן, אומרים 'מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה'. אכן בשאר איסורים שהם מדרבנן, דעת השי"ך (יו"ד סי' צד ס"ק כח) שלא אומרים 'מילתא דלא רמיא עליה דאינש לאו אדעתיה', ושלא נדעת המהרש"ל המבואר בשי"ך שם [וראה פמ"ג שפתי דעת שם].

[שעה"צ ס"ק עז]

דְּקַבֵּשׁ לֹא אֶמְרִינן כִּי אִם בְּלֹחַ לֵא בְּגִנְיָנֵשׁ⁽⁸⁶⁾.

(86) וכן כתב בשעה"צ לקמן (סי' תרמח ס"ק טא) לגבי אתרוג שהונח מעת לעת בדבש קרוש שאין דינו כ'כבוש', וראה מה שדנו בנדון זה הפמ"ג (יו"ד סי' סט שפ"ד ס"ק ס וסי' קה משב"ז ס"ק א) וחוות דעת (שם ס"ק א).

[משנ"ב ס"ק נט]

אֶפְלוּ נַעֲשֶׂה הַכֵּל קֶדֶם פֶּסַח⁽⁸⁷⁾.

(87) אכן להשהות מאכל זה בפסח, כתב לעיל (סי' תמב ס"ק א) שמוחר, וכתב שיצטענו במקום שאינו רגיל להיות בו, אולם דבר שהתבשל בכלי חמץ בפסח עצמו, כתב שם שאסור להשהותו.

[שעה"צ ס"ק פא]

הָיָה נִיטְיָא בְּרִיטְיָא דְּאִסְוִיָּא⁽⁸⁸⁾.

(88) ובמשנ"ב לקמן (סי' תנא ס"ק כח) כתב שרוב הפוסקים הסכימו לדעה זו שחמץ נחשב 'איסורא בלע', ושכן פסק השר"ע שם (ס"ד). אכן, לקמן (סי' תנב ס"א) פסק השר"ע שחמץ נחשב 'היתרא בלע' [ראה משנ"ב שם (ס"ק א)]. וראה מה שכתב בנדון זה בביה"ל שם (ד"ה שאין).

[שעה"צ שם]

לִשְׁמוֹ דְּמַעְקָר טִיין נְקָרָא טִיין שְׁנַבְלַע קֶדֶם הַפֶּסַח, הַפָּנָא בְּלַע⁽⁸⁹⁾.

(89) והחזו"א כתב (א"ח סי' קיט ס"ק יג ד"ה ובמ"ב) שאף לדעת הסוברים שקודם הפסח חמץ נחשב 'היתרא בלע', לא בכל מקרה השומן והמרקחת מותרים משום נ"ט בר נ"ט דהיתרא, שכן בסיום התכת השומן או בישול המרקחת אין מים בכלי, ואז טעם החמץ הבלוע בכלי נבלע בשומן ובמרקחת שלא באמצעות המים, ודעת הים של שלמה (הולין פ"ה סי' סג) השי"ך (יו"ד סי' צה ס"ק ד) ועוד אחרונים שבשטעם נבלע מהכלי שלא באמצעות דבר אחר אין הוא נדון כנ"ט בר נ"ט אלא כטעם ממש, ולפיכך אם גם החמץ עצמו נבלע בכלי שלא באמצעות מים, אלא על ידי צליה וכדו', אין זה נחשב כנ"ט בר נ"ט, שכן החמץ נבלע בכלי שלא באמצעות דבר אחר והשומן או המרקחת בלעו מהכלי שלא באמצעות דבר אחר, אבל אם החמץ נבלע בכלי על ידי מים, אף על פי שהשומן והמרקחת בולעים מהכלי שלא באמצעות מים, הרי זה נחשב נ"ט בר נ"ט אף לדעת הים של שלמה [וכפי שכתב החוות דעת (יו"ד שם חידושים ס"ק ה וביאורים ס"ק ד) שדינו של הים של שלמה הוא רק באופן שגם האיסור נבלע שלא באמצעות דבר אחר].

[משנ"ב ס"ק סב]

בְּדַמְוִיָּה בְּסִימָן תְּמוּ סְעִיף י בְּטִיין וְחִקְיָנֵקְבֵּה, עֵינן שְׁמוֹ⁽⁹⁰⁾.

(90) שם כתבו הט"ז (ס"ק יא) והחק יעקב (ס"ק ל) שדבר שקיבל טעם לפגם בפסח, מותר להשהותו ביום טוב אחרון, משמע שרק להשהותו מותר, אבל לאוכלו אסור.

[משנ"ב ס"ק טו]

וְעֵינן לְעִיל בְּסִימָן תְּמוּ סְעִיף-קֶטֶן כַּה מַה שְׁפָתְבְּנוּ פְּנֵה⁽⁹¹⁾.

(91) שם כתב שאם החמיצו את מי הדבש בשמרי שבר, הרי הם אסורים אפילו אם השמרים הם פחות משישים, שכן השכר 'מעמיד' את מי הדבש. הוסיף שאפילו אם החמיצו מי דבש בשמרי דבש שהחמיצו על ידי שמרי שבר, והחמיצו מי דבש אחרים על ידם, ואחרים על ידי אותם אחרים, כולם אסורים, שכן דבר שהועמד על ידי חמץ נחשב כולו חמץ, ולפיכך אם העמיד דבר אחר, אותו אחר הועמד על ידי חמץ.

[משנ"ב שם]

אֶסְוִיָּא קֶבֶל בְּנִי⁽⁹²⁾.

(92) ואפילו אם היוותה אינן 'בני יומן', כתב הט"ז (סי' תמב ס"ק ד, הובאו דבריו במשנ"ב שם ס"ק כה) שמי הדבש אסורים, שכין שיין שרף הוא דבר חריף וחזק, הרי הוא נותן טעם לשבח בני הדבש אפילו לאחר מעת לעת. [וראה מג"א (ס"ק כה) שהקשה על דבריו, שברמ"א (יו"ד סי' קכב ס"ג) מבואר שאף דבר חריף שבלע בכלי מעת לעת נותן טעם לפגם, וכתב שאפשר שהט"ז סובר שבין שני"ש הוא דבר חריף מאד הרי הוא שונה משאר דברים חריפים, ואינו נפגם גם כשהוא בלוע בכלי מעת לעת].

[ביה"ל ד"ה וכן]

אף אם נִקְרְבוּ בְּפָחוֹת מִשִּׁשִּׁים⁽⁹³⁾.

(93) ומבואר שלדעת המג"א שומן שהתערב במאכל אסור משום חשש שנתערבו בשומן פירותים, אבל שמא הכלי בו התבשל השומן היה בן יומן אין חוששים, כשם שלא חוששים כן בין ובשאר דברים. והקשה המקור חיים (ביאורים, ס"ק יג), אם כן מדוע סובר המג"א שרק כאשר 'משדו' מהשומן התערב במאכל הרי הוא מותר, והרי אף כשאין ששים במאכל כנגד השומן אין מקום לאסור, שכן השומן עצמו אינו אסור, אלא הפירותים שבתוכו, הם הרי פחות משישים מהתערובת. [וראה מה שכתב על כך המגן האלף ס"ק יד].

[ביה"ל ד"ה שמבשלין]

שְׁהָרִי מֵאָרֶץ פְּרָחֵק בֵּא⁽⁹⁴⁾.

(94) ביאור דבריו, שהבית מאיר שם הביא את דברי הבי" שכתב בשם ר"ת שמי תותים שמבשלים הנכרים הרי הם מותרים, ואין לחוש שבשלו אותם בכלי חמץ, שהרי ידוע שאין למי התותים טעם חמץ [ועוד שיש להעמידם על חזקתם שלא הוהמנו], הדרוכי משה כתב (אות ח) שאין לסמוך על זה, וביאר הבית מאיר שטעמו של הדרוכי משה הוא משום שחשש שמא בישלו את מי התותים בפסח, ואף שאין טעמים בהם טעם חמץ, מ"מ יתכן שטעם של משהו חמץ נכנס בהם, וכתב הבית מאיר שחשש זה אינו שייך בעלי התה, שהרי מביאים אותם מארץ חזקה, ולא יתכן שבשלו אותם בפסח.

[ביה"ל שם]

וּמְדוּעַ לֹא נִקְרָא כֵּל דְּפָרִישׁ מְרָבָא פְּרִישׁ⁽⁹⁵⁾.

(95) כלומר, כיון שרוב עלי התה אינם 'מוזופים', יש לומר 'כל דפריש מרובא פריש', וביאר שם, שאף על פי שבפסח עצמו אפשר שאין הולכים באיסור חמץ אחר הרוב, שהרי חמץ בפסח אינו בטל ברוב, מ"מ את עלי התה שהגיעו קודם הפסח, יש לדון אחר הרוב. [וראה חזו"א (א"ח סי' קיט ס"ק ו ד"ה ולפ"ז) שאף הוא הסתפק אם בפסח דנים 'כל דפריש מרובא פריש'].

